

EDITORIAL

El tercer número del volum 25, corresponent a l'any 2001, recull l'edició d'un total de vuit articles, repartits entre tres de les quatre seccions temàtiques de la revista, acompanyats de dues recensions a l'apartat «Comentaris de llibres» i de la ressenya habitual de novetats editorials en matèria estadística, publicades per l'Idescat i la resta de la Generalitat de Catalunya al llarg de l'any. Com ja s'ha fet en ocasions anteriors, *Qüestió* promou la publicació de ponències que s'han donat a conèixer en fòrums i seminaris en el nostre país, com fou el cas del «Tercer Congrés Europeu de Matemàtiques» (10-14 juliol 2000). En aquest número, a més de continuar l'edició d'alguns d'aquests treballs, s'hi publiquen quatre ponències convidades a les *Jornades internacionals sobre Data Mining* (Barcelona, 14-15 desembre 2000) organitzades per la Xarxa Temàtica «Enquestes i Qualitat de la Informació Estadística», els quals es distribueixen entre la secció d'«Estadística» i la secció d'«Estadística Oficial».

D'altra banda, *Qüestió* es complau a anunciar als seus lectors i subscriptors que, coincidint amb els 25 volums editats des de 1977, en el decurs de l'any 2002 s'iniciarà una tercera època de la revista. Els objectius bàsics d'aquesta nova etapa se centren en una millora qualitativa dels continguts a fi que esdevingui una revista més competitiva com per situar-la en els estàndards internacionals més exigents, tot augmentant el seu reconeixement acadèmic i l'impacte entre la comunitat científica aplegada en l'estadística aplicada i la investigació operativa. Per tal d'avançar en aquesta nova orientació, les normes d'acceptació d'articles sotmesos a *Qüestió* es modifiquen en els termes que ja recull aquest número, amb la publicació dels originals acceptats exclusivament en anglès, per bé que s'acompanyaran d'un breu resum dels mateixos en català. Des del punt de vista organitzatiu, el lector també advertirà un canvi en la direcció executiva de la revista, en virtut del qual el Dr. Michael Greenacre, catedràtic de la Universitat Pompeu Fabra, substitueix el Dr. Tomàs Aluja, de la Universitat Politècnica de Catalunya, en qualitat d'editor executiu de *Qüestió*.

Per últim, com ja és habitual en el darrer número de cada volum, es presenta a continuació l'evolució d'articles en el decurs de l'interval gener-desembre del 2001, el qual ha enregistrat el moviment següent:

- articles sotmesos: 27
- articles en procés d'avaluació: 20
- articles acceptats: 27 (20 publicats i 7 en espera de publicació)
- articles rebutjats: 9

En relació a les dades anteriors, és interessant constatar que el nombre d'articles sotmesos en aquest darrer any se situa justament en la mitjana del període 1992-2001 (2a època), la qual cosa permet apreciar una certa consolidació del flux anual d'originals rebuts a *Qüestió*, a l'entorn dels 25-30 articles. També val la pena remarcar que, amb

les xifres del 2001, el temps d'acceptació d'un article en els darrers anys se situa en una mitjana de 9,2 mesos, reduint desviacions enregistrades en els anys 1997 i 1998, mentre que el percentatge de rebuig d'articles sotmesos es manté a l'entorn del 25-35% dels darrers exercicis. Finalment, respecte de la difusió electrònica dels continguts de *Qüestions*, tot indica que en el decurs del 2001 continua accelerant-se el ritme de consultes al seu website, de manera que el nombre d'accessos han superat les 135.000 peticions http, gairebé triplicant les 56.000 consultes al web en el decurs de l'any 2000.

Comentari de les seccions «Estadística», «Investigació Operativa» i «Estadística Oficial»

En aquest tercer número del volum 25 s'hi publiquen vuit articles, sis d'Estadística, un d'Investigació Operativa i un d'Estadística Oficial. Dins la secció «Estadística», el primer article titulat *Una generalización de los procesos estocásticos Log-Normal y de Gompertz como procesos de Itô*, de J. Gómez i F. Buendía, és un estudi d'un procés de difusió que estén el model logarítmic-normal i el model de creixement de Gompertz, plantejant el problema com una equació diferencial d'Itô, la qual cosa permet els autors obtenir més propietats que utilitzant una metodologia clàssica. En el segon article, *Detección de M señales gaussianas utilizando el desarrollo modificado de un proceso estocástico*, de J. Navarro i J. C. Ruíz, es proposa una metodologia per a la detecció de senyals que utilitza un desenvolupament modificat del procés estocàstic, que convergeix al procés, però diferent del desenvolupament de Karhunen-Loève i que, per tant, no necessita el difícil càlcul d'autovalors i d'autofuncions de la funció de covariància, amb interessants conseqüències pràctiques. Pel que fa al tercer article, *Estimación no paramétrica de la función de riesgo: aplicaciones a sismología*, de A. Quintela i G. Estévez, s'obté una estimació de la funció de risc sense fer cap hipòtesi sobre la distribució de la variable (és a dir, una estimació no paramètrica), ni sobre la independència dels valors de la mostra. L'estimador que proposen els autors és tipus nucli, amb una adequada selecció de la finestra, la qual cosa presenta alguns avantatges sobre altres estimadors, com ara el basat en la funció de distribució empírica. Els autors justifiquen el mètode amb algunes simulacions i una aplicació a dades de sismologia. A continuació, i dins la mateixa secció, es publiquen tres articles més provinents d'una selecció de ponències presentades a les *Jornades internacionals sobre Data Mining*. En aquest context, el primer article, *La Minería de Datos, entre la estadística y la inteligencia artificial*, de T. Aluja, exposa el problema de com buscar i resumir els aspectes interessants d'un banc de dades, analitzant els fonaments estadístics d'aquesta nova tècnica, comparant nomenclatures, fent una panoràmica de l'abast actual i donant una visió de futur, a més d'un exemple de la seva aplicabilitat força il·lustratiu. A continuació, l'article

de L. Garrido i J. I. Latorre, *Aplicaciones empresariales de Data Mining*, presenta les idees bàsiques de la mineria de dades insistint, sobretot, des de l'àmbit de les xarxes neuronals i comentant dos exemples de predicció borsària i de propagació del foc en cables elèctrics. En tercer lloc, l'article *Practical Data Mining in a large utility company*, a càrrec de G. Hébrail, il·lustra la utilitat del Data Mining per a l'estudi de corbes de consum d'electricitat, presentant la transformació simbòlica de corbes, i la predicció de la demanda, que permet tractar grans bases de dades i problemes de dades faltants.

L'únic article a la secció «Investigació Operativa» es titula *Secuenciación dinámica de fabricación flexible mediante aprendizaje automático: análisis de los principales sistemas de secuenciación existentes*, de P. Priore, D. de la Fuente, J. Puente i A. Gómez, on s'hi comenta la necessitat d'obtenir un mètode que permeti seleccionar a cada moment, i mitjançant aprenentatge automàtic, la regla més adequada de seqüenciació dels treballs en els sistemes de fabricació. Els seus autors fan una revisió quasi exhaustiva dels sistemes de seqüenciació existents i proposen algunes idees per millorar aquests mètodes.

A continuació, la secció «Estadística Oficial» prossegueix amb la publicació selectiva de ponències presentades a les esmentades jornades sobre mineria de dades de l'any 2000, amb l'article *El cens de població: un assaig d'interpretació mitjançant Data Mining*, de C. Guisande i F. Subirada. En aquest treball, els autors exposen l'experiència conjunta d'Idescat, Cesca i IBM en l'aplicació de tècniques de segmentació i d'associació a les extenses bases de dades censals sobre individus i llars catalanes; entre d'altres conclusions, en destaca l'efecte que pot tenir la simultaneïtat en el tractament de les variables censals en l'estratègia convencional d'anàlisi temporals i territorials al si de l'estadística oficial.

Comentari d'altres seccions i apartats

La «Secció docent i problemes» inclou la presentació successiva de nous enunciats i la resolució dels problemes publicats en el número immediatament anterior. Seguidament, la secció «Comentaris de llibres» acull una detallada ressenya de F. Udina sobre el voluminós llibre *Statisticians of the Centuries*, de C. C. Heyde i E. Seneta, basat en la recopilació biogràfica de 103 estadístics nascuts abans del segle XX, a partir d'una iniciativa de l'ISI, i on s'hi destaca la transversalitat de l'estadística en tots els àmbits del coneixement científic. En segon lloc, E. Bonet comenta el manual *Probabilitats*, de la Dra. Marta Sanz, en la qual es posa de manifest la solidesa de la seva exposició sobre l'estadística inferencial i el càlcul probabilístic, així com l'encert en l'exposició i rendiment dels exemples que s'hi inclouen.

El darrer apartat, dedicat a «Ressenyes d'activitats institucionals», inclou, com ja és habitual, una revisió actualitzada d'activitats de la Sociedad Española de Biometría, amb l'anunci dels cursos monogràfics organitzats en col·laboració amb altres entitats. En segon lloc, s'ofereix una nova recensió del «Training for European Statisticians Institute» que *Qüestió* redifon sistemàticament des del 1997, amb la relació dels cursos del *Core Programme 2002* que s'impartiran de gener a novembre del 2002, adreçats principalment als membres dels òrgans d'estadística oficial en l'àmbit comunitari. D'entre els cursos previstos s'inclou un anunci específic al curs sobre les tècniques d'estimació de petites àrees, *Estimation for small areas*, que s'impartirà a la seu de l'Idescat el mes de març del 2002, i un primer anunci sobre el Workshop que, sota el títol de *Research and Training in Failure Time Methods in the New Millennium* (Barcelona, 12-14 juny 2002), la Universitat Politècnica de Catalunya organitza amb la col·laboració, entre d'altres, de l'Idescat i patrocinadors de *Qüestió*. El número conclou, com és habitual, amb la relació de novetats editorials de l'Institut d'Estadística de Catalunya i de la resta de la Generalitat de Catalunya que han estat publicades en el decurs de l'any 2001 en l'àmbit de l'estadística.

Carles M. Cuadras, director executiu
Enric Ripoll, editor executiu